

**Uṭup uteek wi Pawulu apiitun
banfiyaarun
banfētun du utaak wi
Korint**

Uṭup ujuni

Korint dawo ulon ṭi nḃeeka nḃandēmnuṅ nḃi utaak wi Akayi unwoon nṭa ṭi utaak wi Gret. Bañaan batum bambiin afēt ṭi ubeeka mēntḃi babi wo bañaan banwoon baanfiyaar Naṣibaṭi abot awo bado iko iwuṭaan. Pawulu ado uṣubal na kli paaj pa pṭooran pntuk pi banfiyaarun. Wi Pawulu apiitun kakaarta ki, awo du Aṭiya du ubeeka wi Efet. Bañaan balon biki pntuk pi banfiyaarun du Korint bapiitulun kahepara uko ulon wi baṅalun pme. Ji ikaarta bṭi yi Pawulu, ado alon kē apiit akun añooṭ kakaarta du biki apiitun ka. Kē ñaan i Pawulu ayilun katimul kawo Toten. Toten awo ñaan anfiyaarun Krittun kē bañaan baṣē wo baamme'a bnuura. Pawulu ado kakaarta ki apiitun ki ifah itēb. Ṭi kateek ñaan aji win kē banfiyaarun baṭup Pawulu iko itum inṭepun ṭi pntuk pi banfiyaarun mēntḃi. Kē Pawulu aṣē win iko iwajanṭ inkaan udooni : Bañaan baantiinkar ṭi pntuk pi banfiyaarun. Alon aya apiinṭ na ahar aṣin. Banfiyaarun baji bañooṭ batēntḃi baka banfiyaarun du uruha wi banwoon baanwo bayuday. Uko mēntḃi ukaan kē Pawulu ahepar baka me iko ikowandēnaan yi aktiinkun ijoonanaari. Ṭi kafah katēbantēn uṭup paaj na ulon te du uṭup iñeen na

paaj Pawulu ateen ti iko yi baheparulun. Aṭiiniyaan bniim. Aji na baka balow ḡntonj. Aṭiiniyaan kak uko wi pyit pde panwoon paanji padëman Krittü. Aji na baka bala uṭen wi Uhaaş wi Naşibaṭi unjaan uṭenk pntuk pi banfiyaaruṅ. Aji na baka bado kala bjalad du uṭup iṅeen na ḡtëb te iṅeen na ḡbaakër. Akak aṭiiniyaan pnaṭa ti pkeṭ. Ti uba kakaarta, Pawulu aṭup aji aṅal kaya pwin baka kayeenkna iko yi baṭonkrënuṅ kaṭenkna bajuuk biki Yerutalem.

¹ Nji Pawulu, i Naşibaṭi aduun pa nwo nanjañan i Yetu *Krittü, ṭiki aṅaluṅ uko mënṭ, na Foten ayiṭ nja, ḡpiitanaṅ.

² Npiitan, an banfiyaaruṅ Naşibaṭi nanwoon du Korint, nankakuṅ ayiman wi nawoon ṭi ploolan na Yetu Krittü, an nandu'aniinṅ pwo biki nul. Npiitun kak bañaan bti banjaan badëman katim ki Yetu Krittü Ajug nja, anwoon Ajugun akuṭ awo Ajug baka, du dko di bawohaṅ.

³ Dñehan Naşibaṭi Aşin nja na Yetu Krittü Ajugun bawulan bnuura babot bajoobṭënan ḡhaaş.

⁴ Naşibaṭi awulan bnuura wi nawoon ṭi ploolan na Yetu *Krittü ukaan kë nji kabeeba wal undoli ṭi uko wi nan.

⁵ Ti pwo ṭi ploolan na a puṅ, nawo bayok ṭi iko bti : Ti uṭup undoli na ṭi pme bti.

⁶ Na manjoonan, namëban bnuura uko wi ḡṭupanaṅ ṭi Yetu Krittü, bado kë uneej ṭi an aṭoo aliinṭ.

⁷ Hënk, naankwaan nin uṭen ulonj, wi nawoon ṭi pyoonk Yetu Krittü Ajugun apën awinana.

⁸ Ul akluṅ kadolan namëban naliinṭ te ubaañsaani nahilna nawo bañaan biki nin ñaan

awoon aanka uko uwuṭaan uṭup ṭi baka ṭi unuur wi akbiin.

⁹ Naṣibaṭi aji do uko bṭi wi ahoṇuṇ, ul andatanan nawo ṭi ploolan na Abukul Yetu Krittu Ajugun.

Uko wi bpulad ṭi ptoof pi banfiyaaruṇ

¹⁰ An bayiṭ naan, dkoṭṭan ṭi katim ki Ajugun Yetu *Krittu nawo bṭi ṭi uṭup uloolan, bpulad baṭaṇ ṭi ptoofan, naṭēpēn ṭēp natiinkar nawo na uṣal uloolan na uṭup uloolan.

¹¹ An bayiṭ naan, uko unkaanṇ kē nji kaṭiini haṇ uwo kē baṇaanṇ biki ufēṭ wi Kēlowe baṭupēn aji bpulad bawo ṭi ptoofan.

¹² Dṇal kaji baloṇ ṭi an baji baji : « Nji dwo na Pawulu, » aloṇ kaji « Nji dwo na Apoloṭ, » aloṇ kaji « Nji dwo na Kefaṭ*. Aloṇ kak kaji « Nji dwo na Krittu. »

¹³ Naṣal aji Krittu afaaṣiiri i? Nji Pawulu i i bapaṇuṇ ṭi kruṭ pa an i? Kēme ṭi katim ki naan ki ki nayeenknuṇ batitmu i?

¹⁴ Dbeeb Naṣibaṭi ṭi uko wi nwoonṇ mēmbattaar nin aloṇ ṭi an bē mēnṭ Kritpuṭ na Gayuṭ baka,

¹⁵ hēnk nin aloṇ aankhil kaji nabattaar ṭi katim ki naan.

¹⁶ Yoow, dbaan aleş, dbattaar kak biki katoh ki Tefanaṭ, aṣē wo mēnkak aleş me mbattaar aloṇ kak.

¹⁷ Krittu aanyilēn yil mbi pbattaar, ayilēn yil mbi nṭup *Uṭup Ulil Unuura. Aanyilēn pṭup wa na nṭup nji mntit mi ṇaan najēn, pkeṭ pi Krittu ṭi kruṭ pawutna kawaanṇ udooni.

Uṣal unwoonṇ untuṇa na manjoonan

---

* **1:12** Kefaṭ: Katim kalonṇ ki Kefaṭ kawo Piyeer.

18 Uɕup wi pkeɕ pi *Krittu ɕi krut uwo nyila pa banneemuɕ aɕe wo pa nja ɕmbuuruɕ mnhina mi Naɕibaɕi.

19 Hënk, Naɕibaɕi aɕiini ɕi *Ulibra wi nul aji: « *Dluɕ katok pntuɕa pi banwoon na ɕɕal ɕntuɕa, katok mntit mi bantituɕ*☆. »

20 In awoon na uɕal untuɕa ba? In awoon name? In awoon nalil mntum i umundu wi nɕa wi? Naɕibaɕi adiiman ke uɕal untuɕa wi mboɕ uwo nyila.

21 Naɕibaɕi na uɕal untuɕa wi nul ado ke umundu uumme'a na uɕal untuɕa wi wa. Ulila ke aɕepna ɕi uɕup wi ɕkɕupuɕ abuuran banfiyaaruɕ, uɕup meɕt uwo wo ji nyila ɕi keɕ ki baɕaan bajën.

22 Bayuday baɕal kawin iko iɕonjarënaan ke banwoon baanwo bayuday bakla pwo na ɕɕal ɕntuɕa,

23 ke un ɕɕe ɕup uko wi Krittu ampanianiɕ. Bayuday baji uko meɕt uwo pkar Naɕibaɕi, ke banwoon baanwo bayuday baji uwo nyila.

24 Ke ɕi baɕaan biki Naɕibaɕi adatuɕ, bayuday na banwoon baanwo bayuday, Krittu ajaan adiiman mnhina na uɕal untuɕa wi Naɕibaɕi.

25 Na manjoonan uko wi bajaan bado nyila ɕi Naɕibaɕi upel ɕɕal ɕntuɕa ɕi baɕaan bajën, ke pbiiɕna pi Naɕibaɕi papel mnhina mi baɕaan bajën.

26 An bayiɕ naan, natenan jibi nabiɕ awo wi Naɕibaɕi adu'anan: baɕaan biki bajakuɕ aji bawo na ɕɕal ɕntuɕa baantum ɕi an, ke baɕaan banwoon na mnhina baantum ɕi an kak, ke baɕaan baweek baantum ɕi an.

27 Baɕaan biki bajakuɕ aji bawo bayila, Naɕibaɕi adat dat baka kakowandënaan banwoon na ɕɕal

---

☆ 1:19 Itayi 29.14.

ņntuņa. Baņaaņ biki bajakuņ aji baanwo na mn-hina, Našibați adat baka kakowandënaan baņaaņ banwoon na ma.

²⁸ Baņaaņ bampoți, baņaaņ biki babeehuņ, ado baka ji baņaaņ bawaan udooni, Našibați adat baka kadolna uko wi umundu ušaluņ aji uka udooni uwaan udooni.

²⁹ Hënk nin aloņ aankhil kado kahomp ți kadun ki Našibați.

³⁰ Ul adoluņ kë nawo ți ploolan na Yetu *Krittu, kë ul Krittu awoon ñaaņ ankaan kë ņme ušal untuņa wi Našibați. Akaan kë ņwo batool ți kēš ki Našibați, ayiman ți kadunul, ul abuuranuņ nja ți pekadu.

³¹ Hënk di di upiitaniin ți *Ulibra wi Našibați aji : « *Woli ñaaņ aloņ aņal kahomp, adoon kahompna iko yi Ajugun adoluņ.* »✧

2

Ušup wi Krittu ampaņaniin ți krut

¹ An bayiņ naan, wi mbiin du an pšupan iko yi Našibați imbiin amena mënkla la naji dwo ñaaņ anliluņ mntum këme ñaaņ anwoon na kame.

² Dbaa šep šep aji mënktiiniyaan nin uko ulon umpați na wi Yetu *Krittu, ul i bapaņuņ ți krut.

³ Dbi du an na pbiišna na blal, alënk akat kat.

⁴ Pjukan pi naan na ņšup ņi ņji kašupanaņ ņaanwo ņšup ņlil ņi name, mnhina mi *Uhaaš wi Našibați manwinaniin hënk,

⁵ kadolna pfiyaar pi nan pawut kanaņna ți ušal untuņa wi ñaaņ najën pašë panaņna ți mnhina mi Našibați.

✧ **1:31** Yeremiya 9.24.

Uşal untuņa wi Naşibaţi

6 Bañaan banliintuņ ți pfiyaar kakşa, ıtıup baka ıtıup ıı uşal untuņa, kē uşē wo uunwo wi umundu wi, wi başih biki wa, bandoon abi kaba ba.

7 Uko wi ıtıktiiniyaanuņ uwo uşal untuņa wi Naşibaţi wi bañaan bawoon baamme, Naşibaţi adoluņ kē uwoo, wi awoon aando bi paş umundu, kadēmanaan nja.

8 Nin naşih alon i umundu wi aamme uşal untuņa mēnt, woli bawo lah na wa, baankpaņ Ajugun anwoon na mndēm.

9 Hēnk di di upiıtaniin ți Ulibra wi Naşibaţi aji :
*« Uko wi nin pkēş pawoon paanwini,
 uko wi nin kabaţ kawoon kaantiinki,
 uko wi nin uşal uwoon uunşali,
 wi wi Naşibaţi ahankuņ pa banjaluluņ. »*✧

10 Nja biki Naşibaţi aţēpnun ți *Uhaaşul adiiiman uko mēnt, Uhaaşul ujaan ujeehan iko bti kado ban du uşal wi nul unlownun.

11 In ameen uko unwoon ți uşal wi ņaan najēn bē mēnt uhaaş unwoon ți a wa? Kē hēnk kak di di nin ņaan awoon aamme uko wi Naşibaţi bē mēnt *Uhaaşul wa.

12 Uhaaş wi ıyeekuņ uunwo uhaaş wi umundu wi, uwo Uhaaş wi Naşibaţi ıhilna ıme iko inuura yi aţenuņ nja.

13 Njēnkıiniyaan uko mēnt na ıtıup ıı ışal ıntuņa ıı bañaan bajēn, ııiiniyaan wa na ıtıup ıı Uhaaş wi Naşibaţi ujukanuņ nja, aţup iko yi wa bañaan banwoon na wa.

✧ 2:9 İtayi 64.4.

14 Kë ñaan anwoon aanwo na Uhaaş wi Naşibaţi aanji hinan pyeenk iko yi wa, ƙiki iji iwo wo ji nyila ƙi a. Aanhinan kame ya, ƙiki ñaan aji me ya woli Uhaaş wi Naşibaţi uwo ƙi a ƙań.

15 Ñaan anwoon na Uhaaş wi Naşibaţi aji me iko bti, kë bandukiin başë wo baanji bahil pme'a kadoo kahil kaƙup ƙi a.

16 Upiitana ƙi Ulibra wi Naşibaţi aji : « *In ameen uşal wi Ajugun kadoo kawul uŋ mënŋan uşal?* »☆ Kë nja nşë me uşal wi *Krittu.

3

Pŋom ƙi ptoof pi banfiyaarun

1 Kë an bayiŋ naan, mënŋiini na an ji bańaan biki, banjaan baƙaş *Uhaaş wi Naşibaţi, dŋiini na an ji bańaan biki banjaan baƙaş iko yi nleef ŋi baka ŋańaluŋ. Nahum nwo bapoŋ bampoŋi ƙi uko wi pfiyaar *Krittu.

2 Ukaan kë nwulan mntow kë nadaani, mēnwulan pde pantamuŋ, naando bi hil pde pa. Te hēnkuŋ naando bi hilan pde pa,

3 ƙiki nahum nwo bańaan bankŋaşuŋ iko yi nleef ŋi baka ŋańaluŋ. Woli bkujar na pŋom pawo ƙi ptoofan, naanwo wo bańaan bankŋaşuŋ iko yi nleef ŋi baka ŋańaluŋ ado iko yi bańaan biki umundu bajaan bado i?

4 Woli alon aji : « Nji dwo na Pawulu, » kë alon kak aji : « Nji dwo na *Apoloŋ, » naanwo wo bti bańaan biki umundu i?

☆ 2:16 Itayi 40.13.

⁵ In awoonj Apolot? Kë in awoonj Pawulu? Nwo balempar Naşibaţi biki naţëpnunj afiyaar ; andoli  i un Ajugun a u'ulunj ulemp m ent.

⁶ Nji dtepiinj bko, Apolot k  atulan ba, k  Naşibaţi a aanj ana an ba.

⁷ H enk, antepiinj na antulanunj baanwo nin uko ulonj, Naşibaţi anjaanj ana an bko awoonj uko ulonj.

⁸ Antepiinj na antulanunj bawo baloolan, k  andoli  i baka a   lunj kayeenk baluk bi nul banklinunj na ulemp wi adolonj.

⁹ Nja  lemp lemp na Naşibaţi, k  an na   wo u eeh wi nul, nawo katoh ki awoonj  i pniw.

¹⁰  i bnuura bi Naşibaţi awulununj, ji naniw nanuura dt f itap yi katoh k  alonj a   niw katoh.  naan andoli atenan bnuura jibi akniwi  i itap yun duu .

¹¹ K  nin alonj a   wo aanhil ka u itap ilonj impaţi b  m ent inwoonj da ya ; itap m ent iwoonj Yetu *Krittu.

¹²  naan ahil kaniw na uwuuru, un aam, mnlak mnuura, imul, pjaagal.

¹³ Uko wi akjejaanj pniwna, ulemp wi nul ulunj kawinana  i unuur wi pway  . Unuur m ent bdo bado up n uwinana, bunj m ent badiiman ulemp wi  naan andoli adoonj.

¹⁴ Woli uko wi aniwunj una  aliint, ayeenk katuum ;

¹⁵ u ale yik, awaanand n ka   buura buur ji  naan ambuurunj pyik.

¹⁶ Naamme k  nawo katoh ki Naşibaţi i, k  *uhaa  wi nul uwo  i an meet i?

17 Woli ñaañ alonj atok katoñ ki Naşibaţi, uñ mēntan Naşibaţi atoka. Katoñ ki Naşibaţi kayimani, katoñ mēnt kawoonj an.

18 Nin ñaañ awutan kaguur uleeful! Woli ñaañ alonj ti an aşal aji awo na uşal untuñja wi umundu wi, akakan nayila ahilna akak ñaañ anwoonj na uşal untuñja na manjoonan.

19 Uşal untuñja wi umundu wi uwo nyila ti kēş ki Naşibaţi. Hēnk di upiitaniin ti Ulibra wi Naşibaţi aji : « *Aji mob banjakun aji bawo na ŋşal ŋntuñja ti kaguuru ki baka.* »*

20 Ukak apiitana aji : « *Ajugun ame ŋşal ŋi bañaan bantunja, ame kē ŋawaan udooni.* »*

21 Ukaañ kē ñaañ aanwo kado kahompna bañaan bajen ; an nakaanj iko bti na bañaan bti :

22 uwole Pawulu, uwole Apolot, kēme Kefat*, uwole umundu, uwole ubida, kēme pkeţ, kēme uko wi nta na wi faan, an nakaanj iko bti na bañaan bti.

23 Te an Krittü aka'ananj, kē Krittü ul, Naşibaţi aka'ulunj.

4

Balempar Krittü

1 Kē un, nawo kajejun keeri ji balempar *Krittü, bañaan banwoonj bamali biki Naşibaţi aţuunj pdi-iman bañaan iko yi nul immeniinj.

2 Namali awo kado kalempar ajugul na uhaaş ujintj.

---

* 3:19 Yob 5.13.   * 3:20 Kañaam 94.11.   * 3:22 *Kefat*: Katim kalonj ki Kefat kawo Piyeer.

³ Kë nji nşë wo mënŋo aten me nawayëşaan këme uruha wi bañaan bajën uwayëşaan, mënka kak na pwayëş uleef naan.

⁴ Uhaaş wi naan uunjakën aji djubani kë nşë wo kakşa mënji dwo naŋool ; Ajugun akwayëşaanuŋ kaŋup.

⁵ Ukaan kë naanwo i kaŋaran pwayëş: nayoonkan unuur wi Ajugun akbiin. Ul akluŋ kado iko immeniin yi bdëm ipën iwinana, kadiiman iko inwoon ŋi nşal ŋi bañaan. Wal mënŋ Naşibaŋi adëman ñaan andoli kaliŋan na ulemp wi adoluŋ.

⁶ An bayiŋ naan nakaan kë nŋëpna ŋi uko wi Apolot na wi naan nahilna najukna ŋi un pwut kado umpaŋi na uko wi bapiitun. Hënk, nin alon ŋi an awutna kado kahomp kaji awo na imon këme na undu.

⁷ Iwi, in adoliin kë ipel bandukiin ba? We wi ikaan, bë iinyeenk yeenk wa ba? Kë wi iyeenkun wa, we uwoon pdo kahomp kawo ji baanŋenu ŋen wa ba?

⁸ Naşal aji nado bi kaka uko wi nanumiin bti i? Naşal aji nado bi wo wo bayok i? Kë nakak başih adukun kafet i? Na manjoonan, dñehan nakak başih, ŋhilna nşih na an.

⁹ Naşibaŋi awo wo ji aŋu un ŋnwoon banjañan du kafet ji bañaan banjubanuŋ ataŋ na pkeŋ. Nkak bten bi umundu bti : ŋwanjuŋ na bañaan bajën.

¹⁰ *Krittu akaan kë ŋwo bayila, kë an naşë şal aji Krittu akaan kë naji naji nawo na uşal unŋuŋa. Un ŋbiişnaa, kë an naşë wo na mnhina. Badëmanan kë un başë walanun.

¹¹ Te nŋa, ŋwo na ubon, udaan kë utijun, ŋwo byişu, ŋwo ŋi mnhaj, ŋwaan dko dfët, ŋwo ŋi pñaay

na dko,

¹² ɲnoor ʒi ulemp wi iñen yi nun. Woli ñaaɲ akarun, ɲji ɲñehandëra bnuura ; ahajanun le, ɲmiir ;

¹³ woli ñaaɲ aʒup buʒaan ʒi un, ɲji ɲʒup bnuura ʒi a. Te nʒa ɲwo uko unwuʒnuɲ ʒi mboʒ awo uko wi bañaaɲ bti bagatun.

¹⁴ Mëmpiitan piit hënk nakownaana, dpiitan piit ji babuk naan biki ɲɲaluɲ maakan nahilna name.

¹⁵ Woli nado ka bañaaɲ iñeen week ɲyaaʒ iñeen week (10 000) bankjukananaɲ bgah bi *Krittu nakaha aʒinan aloolan : nakak babuk naan ʒi Yetu Krittu wi ɲʒupanaɲ *Uʒup Ulil Unuura.

¹⁶ Dkootan keeri, nadoonaan nado kado ji ɲji.

¹⁷ Uko waɲ ukaaɲ kë nyil du an Timote anwoon abuk naan ʒi Ajugun i ɲɲaluɲ maakan kë abot amëbanaan, aluɲ kaleʒanan mnwo mi naan wi nwoon ʒi ploolan na Krittu Yetu mantaanun na uko wi ɲjaaɲ kajukan banfiyaaruɲ bti ʒi dko bti.

¹⁸ Balon badeen iganan awo ʒi phomp aʒal aji mënkkak du an.

¹⁹ Kë nʒë bi du an uunkjon woli ulil Ajugun katen bahomp mënʒ. Woli dluɲ aban, mënkten ɲʒup ɲi baka ʒaɲ, dten me baka mnhina na manjoonan.

²⁰ *Pʒih pi Naʒibaʒi paanwo ʒi ɲʒup ʒaɲ, pawo ʒi mnhina.

²¹ We wi nahokanuɲ keeri? Naɲal mbi du an na pmul këme mbi du an na uɲal na pjoob bkow?

5

Mnwo mwuʒaan ʒi pntuk pi banfiyaaruɲ

¹ Na manjoonan, baji baṭiiniyaan mnwo mnwuṭaan ṭi ptoof pi nan, mnwo mnwuṭaan mandoon awo maanwo du banwoon baanfiyaar Naṣibaṭi : ṅiint alon adoo ya apiint na ahar aṣin.

² Kē naṣē homp, nawo lah kawo ji baṅaan banwoon na puum kado ṅiint mēnt apēn ṭi ptoofan.

³ Nji kē nṣē wo mēnwo da na an, uhaaṣ wi naan kē uṣē wo da, ddo bi wayēṣ wayēṣ ṅiint andolon uko mēnt ji ṅaan anwoon da, amaar.

⁴ Ddo uko mēnt ṭi katim ki Yetu Ajugun. Aa, wal wi naklon kayit, nṣē wo ṭi ptoofan na uhaaṣ, mnhina mi Yetu Ajugun manwo da na nja,

⁵ naṣē nawutar ṅiint nawuṭaan mēnt *Fatana, uleef wi nul utoknaana. Hēnk uhaaṣ wi nul uṣē ulun ubuur ṭi unuur wi Ajugun akwayēṣun baṅaan.

⁶ Naanwo i kado kahomp nin! Naamme kē uko untiinku utajanaan pṣon ujaan unatan pṣon pṭum i?

⁷ Napēnaan uko utajanaani pṣon ujon, nakakna pṣon phalu, baṅaan bajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi. Nado bi wo wo bajint. *Krittu anwoon unkaneel wi *Ufettu wi Mbuur awul kaṭuṭul pa nja.

⁸ Nawulēn keeri ṅdo ufettu, ṅwut kawo na mnṅot na ipekadu ji ipoom inwoon na uko utajanaani pṣon ujon, ṅwo baṅaan bajint ṭi kēṣ ki Naṣibaṭi, banjaan baṭup manjoonan, banwoon ji pṣon phalu.

⁹ Ṭi kakaarta kalon ki mpiitanan djakan aji nalow baṅaan banwoon ṭi pjuban pi piint.

¹⁰ Wi njakuṅ haṅ, mēnt bajuban ṭi piint bti biki nji kaṭiiniyaanon, kēme baṅeebar iko, kēme baguuru, kēme banjaan badēman ṅnton. Woli hēnk di njakuṅ lah, napēn ṭi umundu!

11 Uko wi n̄jalun lah kaṭupan uwo nawut kanaakiir na ñaañ anjakun aji awo i *Krittu aṣe wo ti p̄juban pi piinṭ keme aṣeebar iko, keme adēman ṅnton, akuutar, akuj, keme awo naguuru. Naando wo wo kaṭok p̄de na ñaañ mēnt.

12 Nji dkaan na pwayeṣ bañaan banwoon baanwo biki Krittu i? Nin! Mēnt banwoon biki Krittu biki ṅwoon i kawayeṣ i?

13 Naṣibaṭi aklun kawayeṣ banwoon baanwo biki Krittu. Nadolan jibi *Ulibra wi Naṣibaṭi uṭu'anaan p̄do : « *Napēnaan ñaañ nanot ti p̄toofan.* »☆

6

P̄jom na uruha ti p̄toof pi banfiyaarun

1 Woli alon ti an aka uhok na ayiṭul ti *Krittu, hum di di ajaan aṣoom kaṣooṭa pwayeṣ du banwoon baamme uko unwoon uṭool ti kadun ki Naṣibaṭi, kawo aanji ṅooṭa du banwoon biki Naṣibaṭi bawayeṣa?

2 Naamme kē bañaan biki Naṣibaṭi baklun kawayeṣ umundu i? Kē woli nawoon i kawayeṣ umundu, nabiiṣna pwayeṣ iko impoti i?

3 Naamme kē ṅlun kawayeṣ ṅwanjuṭ i? Kē hum di di ṅwoon ṅēnhil kawayeṣ iko yi umundu wi ba?

4 An kē naṣe ji naka uhok ti iko yi umundu wi kaṣe ya du bañaan biki banfiyaarun *Krittu baṭuun bawayeṣ bawaan udooni.

5 Dṭiini hēnk nakownaana. Naanwo na ñaañ alon ti an anwoon na uṣal unṭuṅa anhilun kawayeṣ uhok ti p̄toofan i?

☆ 5:13 Pleṣan 17.7.

6 Kë naşë ji nado anfiyaaruñ Krittü aya na ayiñul ti Krittü uruha, kabaa beeh kañooña du kadun ki banwoonj baanfiyaari.

7 Na manjoonan pdo kado uruha ti ptoofan pado bi diiman diiman kë najoti. We ukaañ kë naambaa tęp tęp adinan badolan buñaan ba? We ukaañ kë naankwut bakiijan ba?

8 Kë naşë ji nabaa tęp tęp kado buñaan, kakiiñ bandukiin, kadoo do hañ na bayiñan ti *Krittü.

9 Naamme kë banjaañ bado buñaan baankluñ kawo du *Pşih pi Naşibañi i? Natiinkan bnuura : bañaañ banjaañ bajuban pjuban pi piinñ, banjaañ badëman ñnton, bañupan, banjaañ bapiinñ na biinñ ji baka, këme baatñ ji baka,

10 bakiiñ, bajaañ bañeebar iko, bakuj, bakuutar na baguuru baankwo du Pşih pi Naşibañi.

11 Kë hënk di baloñ ti an babiinñ awo. Kë Naşibañi i nja aşë tępna ti Yetu Krittü Ajugun na *Uhaaş wi nul añow ipekadu yi nan, kë nakak ayiman, adolan kë nawo batool ti kës ki nul.

Pmëban uleefji dko di *Uhaaş wi Naşibañi ufëñun

12 Baloñ baji baji : « Nji, dhinan kado iko bti, » kë iko bti işë wo iinnuura pa ñaañ. Aa, dhinan kado iko bti, kë nşë wo mënkdinan uko uloñ udo kañonën.

13 Baloñ ti an baji baji : « Uko ude uwo wi kayin, kë kayin kawo ki uko ude, » kë Naşibañi aşë luñ kaba na yul bti. Kë uleef uşë wo uunwo wo pdo kajubanaan pjuban pi piinñ, uwo wi Ajugun, ul amëbanuñ wa.

14 Kë Naşibañi, annañanuñ Ajugun ti pkeñ, akak aluñ kanañan nja ti pa na mnhina mi nul.

15 Naamme kë uleef wi nan uwo kafah kalonj ki uleef wi *Krittu i? Djeji keeri uleef wi Krittu kado uleef wi naŋuunk i?

16 Naamme kë ñaaŋ anyaaŋ anaakiir na ñaaŋ naŋuunk aji kak kawo ñaaŋ aloolan na a i? Na manjoonan upiitana aji ɥi Ulibra wi Naŋibaɥi : « *Bukal batëb bakak ñaaŋ aloolan.* » ☆

17 Kë hënk kak di di ñaaŋ annakiirun na Ajugun, ajaan akak uhaaŋ uloolan na a.

18 Nadoon kaɥi keeri pjuban pi piinɥ. Pekadu dlonj dmpaɥi di ñaaŋ adolonj dawo du uleef bdiŋ, kë anŋaaŋ ajuban pjuban pi piinɥ aji juban uleeful.

19 Naamme me kë uleef wi nan uwoonj dko dyimanaan di *Uhaaŋ wi Naŋibaɥi ufëɥun i? Uwo ɥi an, Naŋibaɥi awulanaŋ wa. Mënɥ an keeri nakaan uleefan.

20 Naŋibaɥi anugan nug ɥi preeŋ pweek. Nadoon kadëmana keeri na uleefan mënɥ.

7

Bniim

1 Hënkun, dbi ɥi uko wi nabiin aheparaan aji me unuura ñiinɥ aɥo bë aankwo na ñaaŋ.

2 Uko wi njakun wi : jibi nameenj kë ñaaŋ ahinan kajot ɥi pjuban pi piinɥ, dŋal aji ñiinɥ andoli aji wo kawo na aharul, ñaaŋ andoli kak awo na ayinul.

3 Ñiinɥ adoon kado uko wi awoonj i kado kado na aharul, ñaaŋ kak ado wi awoonj kado.

4 Mënɥ ñaaŋ akaan uleeful, ayinul a ; kë hënk kak di di ñiinɥ awoonj aanka uleeful, aharul akaan wa.

☆ 6:16 Ujuni 2.24.

⁵ Nawutan keeri kaneenandër nleefan bë naanŋo Ƨo awat Ƨi ploodan kalowiir nƧwal nƧloŋ, kahilna kawo Ƨi pñehan NaşibaƧi. Woli nabaa, naşë kak, kaƧi *Ƨatana abi ado na pguuran Ƨiki naanji nahil pmëban nleefan.

⁶ Uko wi nƧupun wi, mënjukan aji uwoon uko wi pdo kado, dji nahil kado wa.

⁷ Kë nşë hokan bañaan bti bawo ji nji, bawut kaniim. Kë ñaan andoli aşë ji yeenkna du NaşibaƧi uŋen umbaan kabi wo wo wi nul, aloŋ aji yeenk wi bniim, undu kayeenk wi pduka nayoŋ.

⁸ Kë nşë ji na biinŋ na baaŋ banwoon baanwo Ƨi bniim, kë unuura baduka haŋ ji nji.

⁹ Başale wo baanhil pmëban nleef nji baka, bawo kawo Ƨi bniim. Uhokan ñaan awo Ƨi bniim kë di pkeŋ na uyen.

¹⁰ Kë banşaan awo Ƨi bniim, uko wi nƧuun baka pdo wi, dbaa ji nji, uko wi Ajugun aƧuun pdo wii wi : ñaaŋ anniimiin aanwo kagar na ayinul.

¹¹ Kë woli agar na a, awo kaduka hënk këme kakak kaƧiinkar na a. Kë hënk kak di di ñiinŋ awoon aanwo kagar na aharul.

¹² Kë nşë nƧal kaƧupan kak uko ulon, nji Ƨi uleef naan djakuŋ, mënŋ Ajugun a : ñiinŋ anfiyaaruŋ *KriƧtu awole na ñaaŋ kë awo anwoon aanfiyaara, kë ñaaŋ adinan pwo Ƨi bniim, aanwo kagar na a.

¹³ Kë ñaaŋ anfiyaaruŋ KriƧtu awole na ñiinŋ anwoon aanfiyaara, kë adinan pwo na a, aanwo kagar na a.

¹⁴ Ñiinŋ anwoon aanfiyaari, aharul mënŋ aji dola akak najinŋ Ƨi keş ki NaşibaƧi, kë ñaaŋ anwoon aanfiyaari, ayinul mënŋ aji dola akak najinŋ. Woli

mënt hënk da lah, babukan kawo baṭop ṭi kës ki Naṣibaṭi, kē jibi uwoon hënk, bawo bajinṭ.

¹⁵ Kē woli anwoon aanfiyaar Krittū aṅal pgar, agaran ; ñiinṭ kēme ñaaṭ anfiyaaruṅ aanwo katanana wal mēnṭ. Na manjoonan Naṣibaṭi adu'an nawo ṭi mnjeeh.

¹⁶ Iwi ñaaṭ, imehaara me iluṅ kabuuran ayinu i? Kē iwi ñiinṭ imehaara me iluṅ kabuuran aharu i?

Pwo jibi Naṣibaṭi ajakuṅ ṅwo

¹⁷ Woli mēnṭ uko wi nṭiiniyaanuṅ hënkunṅ wa, ñaaṅ andoli awo kawo jibi Ajugun aṭenuluṅ kē awoo, jibi abiiṅ awo wi Naṣibaṭi adu'uluṅ. Uko mēnṭ wii wi njakuṅ na banfiyaaruṅ bti bado kaṭaṣ.

¹⁸ Woli ñaaṅ aloṅ ṭi wal wi adu'aniinṅ awala katēmp, adukiinṅ haṅ. Woli aanwala katēmp wal wi adu'aniinṅ, awutan kado bawalana katēmp.

¹⁹ Pwala katēmp paanwo nin uko uloṅ, kē pwo iinwala katēmp paanwo nin uko uloṅ ; uko unkaaṅ udooni, uwo pṭaṣ iko yi Naṣibaṭi aṭuuṅ pdo kado.

²⁰ Aa, ñaaṅ andoli adukiin jibi abiiṅ awo wal wi Naṣibaṭi adu'uluṅ.

²¹ Woli iwo najuuk ṭi ulemp wal wi idu'aniinṅ, kṭoo kaṭaaf uko uloṅ. Kē woli ihil kabuur, buuran.

²² Na manjoonan, ñaaṅ i bakjuuknṭēnuṅ ṭi ulemp wi Ajugun adu'uluṅ, awo najeeh ṭi kës ki Ajugun, kē ñaaṅ anwoon najeeh wi adu'aniinṅ awo najuuk ṭi ulemp i *Krittū.

²³ Naṣibaṭi anugan nug ṭi preeṣ pweek, nawutan keeri kakak bajuuk ṭi ulemp biki bañaanṅ bajën.

²⁴ An bayiṭ naan, dkak aṭupan : andoli ṭi an adukiin ṭi kadun ki Naṣibaṭi jibi abiiṅ awo wal wi adu'aniinṅ.

Ʀi uko wi bañaan banwoon baando bi wo Ʀi bniim

²⁵ Ʀi uko wi bañaan banwoon baando bi wo Ʀi bniim, Ajugun aanɕupën uko wi pɕu'an nado kado, kë nşë wulan uşal naan. Naşibaɕi awulunɕ mñaga mi nul, ukaan kë nawo katiinkën.

²⁶ Jibi umundu utokiin hënkuɕ uko wi nşaluɕ aji unuura uwo ñaan andoli aduka jibi awoon.

²⁷ Woli iniimi, wutan kala pgar na ñaaɕ. Woli iiniimi, wutan kado kala bniim.

²⁸ Kë işale aniim, iinjubani ; woli neegani animaa, aanjubani ; kë bañaan bannimiin başë luɕ kahaj, ukaan kë nşal kalowanan mnhaj mënɕ.

²⁹ An bayiɕ naan, uko wi nşaluɕ kajakan wii wi : uba umundu uñogi. Hënkuɕ banwoon na baat bawoon ji baanwo na baka,

³⁰ bankwooniin bawoon ji baankwooni wooni, banwoon Ʀi mnlilan bawoon ji baanlilan lilan, banknugun bawoon ji baanka ka,

³¹ banwoon Ʀi iko yi umundu wi badoon ji banwoon baanwo Ʀi ya. Umundu jibi uwoon hënk uba hënkuɕ.

³² Kë nşë nşal nawut kawo Ʀi manɕaaf. Ñaan anwoon aanniimi aji ɕaaf iko yi Ajugun, aji şal jibi akliluli.

³³ Kë anniimun aşë ji ɕaaf iko yi umundu, aji şal jibi aklili aharul,

³⁴ wal mënɕ aji wo na nşal ntëb. Kë hënk kak di di ñaaɕ anwoon aanniimaa, na ñaaɕ anwoon aando bi me ñiinɕ bajaan baɕaaf iko yi Ajugun, kahilna kawo Ʀi kęş nul bajinɕ Ʀi uleef na Ʀi uhaaş. Kë anniimiin aşë ji şal iko yi umundu, aji şal jibi aklili ayinul.

³⁵ Dɕup uko mënɕ pa bnuura bi nan ; mënşal nşal pɕu'an pkuɕ pi nawoon naanhinani. Dşal nado uko

unwoonj unuurnaaniin naşë namëban ti Ajugun naliint, nalin ti ul tañ.

³⁶ Hënkun, woli ñiint ajok ñaaţ, aşë win kē aanhil pmëban uleeful, kē ñaaţ akëş bniim, aniimana, mēnt pekadu da.

³⁷ Bë woli ñiint aşalun bnuura du uhaaşul meet, nin alonj aanwuuka wuuk, kē uwo uko wi aņalun, kē aji ayukana, aankpiint na a, aankniima, un mēntan ado bnuura.

³⁸ Hënk, ñaanj anniimun ñaaţ i ajokun ado bnuura, kē anşaanj awo aaniimi aşë do bnuura kak apel.

³⁹ Ñaaţ aji wo kawo na ayinul njwal bti wi awoonj najeb, kē woli ayinul abi akeţ ahina kaniimar na ñaanj i aņalun, bubara awo i Ajugun.

⁴⁰ Kē nşë şal aji woli aduka jibi awoonj, anuu-randën kapel. Nji kak dşal aji dwo na *Uhaaş wi Naşibaţi.

8

Ŧi uko wi pde uyemaţ wi mngur

¹ Hënkun, dbi ti uko wi uyemaţ wi mngur. Nme kē nja bti njwo na kame ti uko mēnt. Kē kame kaşë ji kado ñaanj adeenj iganjan kahomp, unjal kē uşë ji udo bañaanj baya kadun.

² Woli ñaanj aşal aji ame uko ulonj, aando bi me jibi awoonj i kame.

³ Kē ñaanj aşale njal Naşibaţi, unj mēntan Naşibaţi aji me a.

⁴ Ŧi uko wi pde uyemaţ wi mngur keeri, njme kē iko yi bañaanj bajaanj badëman kawo wo ji iwo Naşibaţi iinwo nin uko ulonj ti umundu, kē Naşibaţi awoha aloolan.

⁵ Na manjoonan udo ka iko itum du baɓi na ɗi mboɗ yi bañaan bajaan badu Naɗibaɗi na Ajugun,

⁶ kë nja nɗë fiyaar kë Naɗibaɗi awoha aloolan, Aɗin nja a ; iko bti iwoona du a, kë ul akaan kë nka ubida. Kë Ajugun aloolan awohan, Yetu *Krittu a, iko bti itëpna ɗi a, kë nja nkak aɗëpna ɗi a aka ubida.

⁷ Kë mënt bañaan bti baɗaan ame uko mënt. Banfiyaaruɗ balon banɗaalun ɗfa pdëman iko ilon yi bajaan badu Naɗibaɗi mënt baji bade nyemaɗ mënt kaɗë ɗu ɗi uɗal te hënkun kë bawo ɗi bteɗan. Hënk, uɗal wi baka unwoon uunliinti uɗë kak kaɗop.

⁸ Mënt uko ude ukdolun nja nɗil nnaɗ ɗi kadun ki Naɗibaɗi : woli nɗënde, nɗenkwaan nin uko ulon ; woli nɗëde, nɗenkka nin uko ulon.

⁹ Naɗaafaraan kakɗa uko wi badinananan pdo wi nawoon banfiyaaruɗ udo bayiɗan ɗi *Krittu mënt biki nɗal nawoon nnaanliinti bajuban.

¹⁰ Woli ide du kadun ki iko yi bajaan badëman kadu Naɗibaɗi, iwi immeen kë ihil pdo wa, kë anfiyaaruɗ Krittu alon i uɗal uwoon uunliinti awinu, iinɗal aji itëntëna ado kade nyemaɗ ni mngur i?

¹¹ Hënk, ido na kame ki nu kë anwoon aanliint uɗal kë aneemi, ayiɗu mënt i Krittu akeɗaruɗ.

¹² Wal wi najubanuɗ han bayiɗan ɗi Krittu, atok nɗal ni baka nwanwoon nnaanliinti, najuban juban Krittu.

¹³ Ukaan kë woli uko ude ulon ukaki kado ayiɗ naan ajot, kahokan pwut kade wa kawutna kado ajot.

9

Uko wi nanjañan awoon i kado

1 Jëm badinanaan pdo iko bti i? Mënwo *nanjañan i? Mënwin Yetu Ajugun i? Mënt̄ nji dt̄ijanañ t̄i bgah bi Ajugun i?

2 Woli mënwo nanjañan t̄i kēs̄ ki baloñ, dwo kawo a t̄i kēs̄ ki nan ; na manjoonan an najañ nadiiman kē nji dwo nanjañan wi nawoon baloolan na Ajugun.

3 Uko wi nji kateemuñ banklat̄nuñ wii wi :

4 ñenka na pka uko ude na udaan t̄i ulemp wi p̄t̄up *Uṭup Ulil Unuura i?

5 Njenka na pjej ayiṭun t̄i *Krittu awo aharun jibi banjañan bandukiin̄ na babuk ašin Ajugun na Kefat* i?

6 Nji na Barnabat̄ ṭañ ṅwoon̄ kado kak ulemp wi iñen yi nun kadeena i?

7 Nabi tiinka kē baji nangoli aklukuñ uko wi akdeen̄ i? In ajaañ ado uṭeeh kaşē wo aanji deena wa? In ajaañ ado batani kaşē wo iinji kdaan mntow mi batani mēnt̄ ba?

8 Dt̄iiniyaan iko yi bañaañ bajen̄ bajaañ bado nahilna nayikrēn, kē *Bgah bi Moyit̄ bakak aṭiiniyaan uko mēnt̄ kak.

9 Na manjoonan, upiitana t̄i Bgah bi Moyit̄ aji : « *Iinwo kaneenan uwit̄ unklempariin̄ pfeer wal wi kakit̄ kabanuñ.* » ✧ Naşibaṭi aji ṭaaf ṅgit̄ i?

10 Mēnt̄ nja ṅkaañ kē aṭiini hañ i? Aa, nja ṅkaañ kē uko mēnt̄ upiitanaa. Ñañ anjaaruñ na ankituñ baji bahaṭ̄ kē baluñ kayeenk kafah ki baka t̄i uko wi bakituñ.

11 Kē un ṅntepiin̄ iko inuura inwoonuñ du Naşibaṭi t̄i an, naşal aji ṅenwo i pyeenk du an

* 9:5 Kefat̄: Katim kaloñ ki Kefat̄ kawo Piyeer. ✧ 9:9 Pleşan 25.4.

kapelan iko inuura yi umundu wi yi nnumiinj i?

12 Woli bañaan balon bampaɗi bayeenk iko mēntɗi an, un nēnwɔ i kaɗɛp ɗɛp kayeenk ya kapelan i?

Kē nşē wo nēnɗo aten uko mēntɗi, nbaa ɗɛp ɗɛp amiir iko bɗi kawutna kaneenan *Uɗup Ulil Unuura wi *Krittɗu uya kadun.

13 Naamme kē bañaan banjaan balemp du *Katoh Kaweek ki Naşibaɗi baka na pdeena da i? Aa, bankɗɛnanuɗ du *umeeşa wi mngur baka na pyeenk ɗi iko inɗɛnanuɗ da.

14 Kē hēnk kak di di Ajugun ajakuɗ na bankɗupɗuɗ Uɗup Ulil Unuura aji bawo kadeena pdo kaɗup uɗup mēntɗi.

15 Kē nji ɗi uleef naan nşē wo mēnhepar iko mēntɗi bɗi. Mēnkpiit piit kayeenkna iko mēntɗi; na manjoonan, dhokan kakeɗ! Uko wi nji kanahnɗuɗ, nin ŋaan aankɗok wa.

16 Mēnwɔ kado kahomp kaji dɗup *Uɗup Ulil Unuura, uwo uko wi Naşibaɗi aɗu'ēnuɗ pdo. Woli mēntɗup wa, kawuɗɛn.

17 Woli uwo lah uko wi nji ɗi uleef naan njakuɗ aji ddo, kaka baluk ; kē uşē wo uunwo han, Naşibaɗi aɗu'ēnuɗ pdo wa.

18 Kē we uwoon baluk naan keeri? Uwoon ndo kaɗup Uɗup Ulil Unuura wi nji kaɗupɗuɗ, kawo mēnklempeşana wa.

19 Nin alon aanhil kaɗu'ēn pdo uko ulon, kē nşē ŋal ŋal kalempar bañaan bɗi, kahilna kaɗij bañaan baɗum maakan ɗi pfiyaar *Krittɗu.

20 Woli dwo ɗi ptoof pi bayuday, dji kawo ji nayuday, kahilna kaɗij baka ɗi pfiyaar Krittɗu. Woli dwo ɗi ptoof pi bankɗaşuɗ Bgah bi Moyit, dji kawo ji

ñaan anktaşun ba kahilna kak kado baka bafiyaar Krittü, nji ndoon awo mënka na ptaş ba.

²¹ Woli dwo ți ptoof pi banwoon baanktaş Bgah bi Moyit, dji kawo ji ñaan anwoon aanktaş ba kahilna kado baka bafiyaar. Kë nşë wo mënwo ñaan anwoon aanji taş bgah bi Naşibați, wi njaan kataş bgah bi *Krittü.

²² Woli dwo ți ptoof pi banwoon baanliint ți pfiyaar, dwo ji banwoon baanliint ți pa. Dwo iko bti pa bañaan bti, kahilna kado jibi nhilanun, Krittü ahilna abuuran balon.

²³ *Uțup Ulil Unuura ukaan kë ndo iko mënț bti, kahilna kayeenk iko yi uhoņun.

²⁴ Naamme kë ți pți, batum baji bați, aloolan kaşë jot bandukiin kadun kayeenk katuum i? Națiin keeri nahilna nayeenk katuum.

²⁵ Bampëtar baji bawut iko bti kahilna kabomandër. Kë başë ji bado haņ kahilna kayeenk katuum. Kë katuum mënț kaşë ji kaba. Nja kë nşë ji ndo haņ kahilna kayeenk katuum kanwoon kaankba.

²⁶ Ukaan kë mëmbubara ați, mënji kabubara kagutan, dji kabi taman taman.

²⁷ Dji kamiir iko itum, kațijan uleef, kați pțup bañaan *Uțup Ulil Unuura kaşë kawo mënkyeenk katuum ki uhoņun.

10

Uko undolon bañaan biki *Itrayel du pndiis

¹ An bayit naan, djal naleş uko umbiin ado bateem nja. Wi bapënnun utaak wi *Ejptu na

*Moyit bawo bti ti kanfëluᅇ uᅇeeh, amuur *bdëk bjeenkaᅇ.

² Uwo wo ji bukaᅇ bti babattaar ti kanfëluᅇ na bdëk kawoona baloolan na Moyit.

³ Bukal bti bade pde pi Naᅇibaᅇi awuluᅇ,

⁴ adaan meel mi Naᅇibaᅇi adoluᅇ kē mampëna ti plaak, kē plaak mēntᅇ pawoon *Krittu.

⁵ Kē batum maakan ti baka baᅇe bi wo baanlil Naᅇibaᅇi, ukaaᅇ kē bakaᅇ kē muum manratan du *pndiiᅇ.

⁶ Iko yaᅇ, yi bateen nja badoluᅇ, idiiman nja kē ᅇwo i kawut kaᅇal pdo iko iwuᅇaan ji baka.

⁷ Nawutan kado kadëman iko yi bajaᅇ badu Naᅇibaᅇi ji baloᅇ ti baka. Hënk di di upiitaniinᅇ ti *Ulibra wi Naᅇibaᅇi aji : « *Baᅇaaᅇ baᅇo ade, adaan aᅇe naᅇa unoh*ᅇ. »

⁸ Nawulën ᅇwut pᅇuban pi piintᅇ ji baloᅇ ti baka, pul pakaᅇ kē baᅇaaᅇ te iᅇeen itëb na ᅇwajaᅇntᅇ, ᅇyaaᅇ iᅇeen-week ᅇyaaᅇ iᅇeen-week (23 000) bakaᅇ ti unuur uloolanᅇ.

⁹ Nawulën ᅇwut kado kadak *Krittu jibi baloᅇ ti baka babiinᅇ adak Naᅇibaᅇiᅇ, uko mēntᅇ ukaaᅇ kē ᅇpula ᅇafinᅇ baka.

¹⁰ Nawutan kado kaᅇur ᅇuran jibi baloᅇ ti baka babiinᅇ ado, uko mēntᅇ ukaaᅇ kē uwanjuᅇ unjaᅇn ufinᅇ uba na baka.

¹¹ Nja ᅇᅇᅇogunᅇ ti uba umundu, iko mēntᅇan yunᅇ bti, yi bateem nja badoluᅇ, iwo wo ᅇhilna ᅇtenᅇ ti ya abot apiitana ᅇhilna ᅇlipara.

ᅇ 10:1 Natanan ti Ppën 13.21-22.   ᅇ 10:7 Ppën 32.6.   ᅇ 10:8 Natanan ti Mnfën 25.1-18.   ᅇ 10:9 Natanan ti Mnfën 21.5,6.

12 Hënk keeri woli ñaan aşal aji anaţi, alipariin kajot.

13 Mnhaj mi nahajan, balon bahaj ma. Kë Naşibaţi aşë lun kado uko wi ajakun, aankdinnan iko mënţ iwuukan nado buţaan bi nawoon naankhilaran pbuur. Woli iko mënţ iwuukan nado buţaan aji dolan nabuur kakut kaţijan kaliint.

Pwut kadëman iko yi bajaan badu Naşibaţi

14 Ukaan keeri kë nji na an biki nşalun maakan nalowan iko yi bajaan bado Naşibaţi.

15 Nawo bañaan bankaş nşal, ukaan kë nşal natiink bnuura uko wi nji kaţupanan.

16 Naşalan pnkalame pandaannun ţi kañah kabaañşaan ki *Krittu pankaş kë nji nşeeb Naşibaţi : woli nşaan ţi pa, nşenji nşwo ţi ploolan na Krittu ţi pñaaş pi atulun i? Hënk kak, kapoom ki nşaan nşpitëş kaanwo pwo baloolan na Krittu ţi uleef wi nul wi awulun i?

17 Nşaaşir nja bti kapoom kaloolan, uko mënţ udiiman kë nşum aşë wohu uleef uloolan.

18 Natenan bañaan biki Itrayel : banjaş bade uyemaţ unţenanun du *umeeşa wi mngur wi Naşibaţi, baanwo ţi ploolan na Naşibaţi i?

19 Kë we wi nşalun kaţupan hënk ba? Uyemaţ unţenanun iko yi bajaş bado Naşibaţi uka udooni i? Iko mënţ yun ika udooni i?

20 Nin! Dji uko wi baţenanun, na manjoonan baţenan wa nşton, mënţ Naşibaţi i i baţenanun wa. Mënşal nawo ţi ploolan na nşton.

21 Naanhilaran kadaan ţi pnkalame pi Ajugun kakut kadaan ţi pi nşton. Naanhilaran kade du umeeşa wi Ajugun kakut kade du wi nşton.

22 Woli ɲdo haɲ udeeb wi Ajugun uwala ʒi nja. Naʒal aji ɲhinan apela i?

Pdo iko bti pa pdëman Naʒibaʒi

23 Dhinan kado iko bti, kë iko bti iʒë wo iinnuura pa ɲaaɲ. Aa, dhinan kado iko bti kë mënʒ iko bti iʒaaɲ aji iʒu ɲaaɲ aya kadun ʒi pfiyaar.

24 Nin ɲaaɲ awutan kado kaʒal uleeful ʒaɲ, adoon kaʒal atëɲtul.

25 Nahinan kade iko bti inkwaapun ɲu ufeeru, kawut kaʒal uko ulon.

26 Upiitana ʒi *Ulibra wi Naʒibaʒi aji : « *Ajugun akaaɲ umundu na iko bti inwoon ʒi wa.* »[☆]

27 Woli ɲaaɲ anwoon aanfiyaar *Krittu adu'an pyoban kë naɲal pya da, nadeen iko bti yi akwulananaɲ, nawut kaʒal uko ulon.

28 Bë woli ajakan aji uyemaʒ uwo wi baʒenanaanun iko yi bajaan bado Naʒibaʒi, wutan kade ʒiki ibi katok uʒal.

29 Wi njakuɲ uʒal, mënʒiiniyaan ʒiiniyaan uʒal wi nan, dʒiiniyaan wi undu. We ukaaɲ kë ɲaaɲ anwoon aanliint ʒi uʒal, awo kado kaʒup ʒi uko wi nji nwoon kado?

30 Nji, woli dbaab Naʒibaʒi ʒi uko wi nji kadeen, we ukaaɲ kë bakji ddo buʒaan ʒi uko wi mbeebun Naʒibaʒi ba? »

31 Hënk, woli nade këme adaan, këme uko wi nakdolarun, nadoon iko bti pa pdëman Naʒibaʒi.

32 Mnwo mi nan manwoon mnwo manwoon maankdo bayuday na banwoon baanwo bayuday na banfiyaarun Krittu bajot.

[☆] 10:26 Kaɲaam 24.1; 50.12; 89.12; Pleʒan 10.14.

³³ Hën̄k di di njaan̄ kado : dji kaŋal ʒi iko bti pdo uko unlilun̄ bañaan̄ bti. Mën̄ji kaŋal uleef naan, dji kaŋal bandukiin̄, bahilna babuur.

11

¹ Nadoon kado ji nji, jibi njaan̄ kado ji *Kritt̄u.

Uko unyukun̄ pwohara pa ñiin̄ʒ na ñaaʒ ʒi wal wi pñehan̄ Naŋibaʒi

² Dbeeban ʒi uko wi najaan̄ naleŋen̄ ʒi iko bti abot amëban̄ idolade yi nayeenkun̄ ʒi nji jibi njukananan̄ ya.

³ Kë nŋë n̄al name uko wi : ñiin̄ʒ andoli awoona ʒi *Kritt̄u ; kë ñaaʒ awoona ʒi ñiin̄ʒ ; kë Kritt̄u awoona ʒi Naŋibaʒi*.

⁴ Ñiin̄ʒ andoli ankñehanun̄ Naŋibaʒi këme aʒupara aŋë gur bkow aji walan̄ Kritt̄u†;

⁵ kë ñaaʒ ankñehanun̄ Naŋibaʒi këme aʒupara bë aangur bkow awalan̄ ayinul‡: uwo wo ji awo ñaaʒ andolun̄ buʒaan̄ kë bapuunka§.

⁶ Woli ñaaʒ aangur bkow, apuunkiin̄ keeri. Kë wi ukowandënun̄ ñaaʒ amaʒa këme apuunka, aguran̄ bkow.

⁷ Ñiin̄ʒ aanwo kaguur bkow, anaam na Naŋibaʒi abot aji yuuj mndëm mi nul ; ñaaʒ ul, ajaan̄ ayuuj mndëm mi ñiin̄ʒ.

---

* **11:3** Ñiin̄ʒ andoli awoona ʒi Kritt̄u ; kë ñaaʒ awoona ʒi ñiin̄ʒ ; kë Kritt̄u awoona ʒi Naŋibaʒi : balon̄ baji Kritt̄u awo naweek ñiin̄ʒ ; kë ñiin̄ʒ awo naweek ñaaʒ ; kë Naŋibaʒi awo naweek Kritt̄u. † **11:4** Aji walan̄ Kritt̄u : Bapiit̄ aji aji walan̄ bkowul. ‡ **11:5** Aji awalan̄ ayinul: Bapiit̄ aji aji walan̄ bkowul. § **11:5** Bapuunka : ʒfa du Korint̄ ppuunka ʒi ñaaʒ paji padiiman̄ kë awo nawuʒaan, nado pekadu, najuban̄ pjuban̄ pi piin̄ʒ.

8 Na manjoonan, mēnt̄ ñiint̄ apēnnuŋ ʒi ñaaʒ, ñaaʒ apēnnuŋ ʒi ñiint̄.

9 Kē ñiint̄ awo aampaʒana pa ñaaʒ, ñaaʒ apaʒaniin pa ñiint̄.

10 Uko wi nji nʒupuŋ, na ŋwanjuʒ ŋakaan kē ñaaʒ awo kaʒu ʒi bkow uko unkdiiimanuŋ kē ahinan kañehan Naʒibaʒi.

11 Kē ʒi kēʒ ki Ajugun, ñaaʒ anuma ñiint̄, kē ñiint̄ anuma ñaaʒ.

12 Na manjoonan, jibi ñaaʒ apēnnuŋ ʒi ñiint̄, hēnk di ñiint̄ abuknaaniin ʒi ñaaʒ ; kē bukal bti baʒē woona du Naʒibaʒi.

13 Dŋal naʒal ʒi ŋleefan. Unuura ñaaʒ ado kañehan Naʒibaʒi bē aangur bkow i?

14 Jēm umundu ujukanan kē ukowandēn ñiint̄ akujēnt̄ uwel i?

15 Kē ñaaʒ aʒale kujēnt̄ uwel, mndēm mi nul ma. Uwel wi nul udo bi ñēga ñēg.

16 Kē woli ñaan alon aji uko wi nʒupuŋ uunjoo-nani, dŋal kaʒupa uko wi ʒaŋ: ŋenka udolade ulon umpaʒi, kē banfiyaaruŋ Naʒibaʒi bti kak baanka udolade ulon.

Kañah ki Ajugun

17 Hēnkuŋ dŋal kaʒiiniyaan uko ulon wi najaan nado unwoon uunlilēn : woli nayit pdēman *Krittu, byit mēnt̄ baanji baʒijan bnuura, baji baʒēp ʒēp kaʒijan buʒaan.

18 Djunna atiink kē baji woli nayit, bpulad baji bawo ʒi ptoofan – kē nfiyaar uko mēnt̄ ʒi umban ulon.

19 Kē bpulad baʒē wo kawo ʒi ptoofan, banjaan bamēban kaliint̄ bahilna bawinana.

20 Woli nayit keeri, mēnt̄ kañah ki Ajugun ki ki najaan̄ nabi pde.

21 Na manjoonan, ʒi wal wi nakdeen̄ andoli aji taran pde kayok, hēnk alon̄ aji wo na ubon, alon̄ kakuj.

22 Naanka itoh yi nakdeenun̄ kabot kadaan i? Kēme nabeeh bañaan̄ biki Naşibaṭi? Nañal pkowandēn banwoon̄ baanka nin uko ulon̄ i? We wi nwoon̄ kajakan ba? Dwo i kabeeban i? Mēnhil kabeeban ʒi uko mēnt̄.

23 Na manjoonan, dyeenkna du Ajugun uko wi njukananan̄: Yetu Ajugun, ʒi utejan wi awoon̄ i kawulana, ajej kapoom,

24 abeeb Naşibaṭi, apitēş ka awul baṭaşarul aşē ji : « Uleef naan wii wi, unwulaniin̄ pa an. Naluñiin̄ nado kado hēnk uwo pleşan pi naan. »

25 Wi babaan̄ pde, ajej pnkalame aji : « Poot pi pawoon̄ pñaāk pi naan pantulun̄ pa an, pi Naşibaṭi aṭeñanaanun̄ bhoñar bhalu. Naluñiin̄ nado kado hēnk wal undoli wi nakdaanun̄ pa, uwo pleşan pi naan. »

26 Na manjoonan, wal undoli wi nadeen̄ kapoom mēnt̄ abot adaan poot mēnt̄, naji naṭup ṭup pkeṭ pi Ajugun kayoonkna ubi wi nul.

27 Ukaan̄ kē ñaan̄ adele kapoom ki Ajugun kēme adaan poot pi nul ʒi unoh, alun̄ kahepna ʒi uleef wi Ajugun wi adeen̄ na pñaākul pi adaanun̄.

28 Ñaan̄ andoli awo katen tenan uleeful keeri kabaa kade kapoom kakuṭ kadaan poot.

29 Woli ñaan̄ ade kapoom, adaan poot bē aanṭu ʒi uşal kē uleef wi Ajugun wa, adu kakob ki Naşibaṭi ʒi a.

³⁰ Uko waŋ ukaan kē utum ʔi ptoofan bamaakal, banʔakmuŋ, kē batum badoo piint̄ akeʔ.

³¹ Woli nʔten lah nʔleef nʔi nja, Naʔibaʔi aankkob nja.

³² Kē Ajugun aʔē ji kob nja kakuʔ kaʔaŋ nja nʔhilna nʔwut kaduknaana ji umundu.

³³ Hēnk, an bayiʔ naan, woli nayitiir pde nay-oonkarēn.

³⁴ Woli ubon ude n̄aan, adeen du katohul, hēnk Naʔibaʔi aankluŋ kakoban. Kē iko indukiin ʔi yi naheparuŋ, dluŋ kateeman ʔi ya wal wi nʔi kaluŋ kaban du an.

12

Iko yi Uhaaʔ wi Naʔibaʔi ujaan uʔen

¹ An bayiʔ naan ʔi *Krittu, hēnkuŋ nabiin nʔiiniyaan iko yi *Uhaaʔ wi Naʔibaʔi ujaan uʔen, mēnʔal nawo ʔi kapaam ʔi iko mēnʔ.

² Name kē wi nawooŋ naando bi fiyaar Krittu, nabi dēman iko inwooŋ iinhil bʔup, kē ikʔoŋan aneemanan.

³ Ukaan kē nʔi nʔal kaʔupan kē nin n̄aan i Uhaaʔ wi Naʔibaʔi ukʔoŋuŋ aanhil kaji : « Yetu afēpanaa! » Kē nin n̄aan aanhil kaji : « Yetu awooŋ Ajugun » bē mēnʔ Uhaaʔ wi Naʔibaʔi ukʔoŋuluŋ.

⁴ Iko yi *Uhaaʔ wi Naʔibaʔi ujaan uʔen ipaʔi, kē wul ʔaŋ uʔaan aji uʔen ya bʔi.

⁵ Uʔum jibi n̄aan ahili kalempar Ajugun, kē ul ʔaŋ i i nʔklemparuŋ.

⁶ Iko iŋoŋarēnaan itum maakan, kē Naʔibaʔi aʔē woha aloolan anjaan aʔēpna ʔi nja bʔi kado iko mēnʔ bʔi.

⁷ Uhaaʔ wi Naʔibaʔi uji uwinana ʔi n̄aan an-fiyaaruŋ andoli ahilna aʔēnk banfiyaaruŋ bʔi.

8 Uji uŕen alon uŕup unŕuŕa, kawul alon uŕup wi kame ; kē wul ŕaŕ uŕaaj aji uŕen.

9 Uji uwul alon pfiyaar, kawul alon kak mnhina mi pjeban bamaakal ; kē wul ŕaŕ uŕaaj aji uŕen.

10 Uhaaŕ mēntŕ uloolan ukaaj aji uwul alon mnhina mi pdo mlagre, kawul alon mi pdo kaŕupar Naŕibaŕi, kabi wul alon mnhina mi ppaŕeŕ uko unwoonŕ du wa na unwoonŕ uunwoona da, kawul alon mnhina mi pŕup ŕŕup ŕi baŕi, kawul alon kak mnhina mi pŕolanaar ŕa.

11 Aa, Uhaaŕ wi Naŕibaŕi ŕaŕ ujaaj udo iko mēntŕ bŕi, andoli uwulu jibi unjalun.

Uleef uloolan unŕumi na iko impaŕi

12 Uleef uwo uloolan aŕe wo na ŕmbarŕ ŕŕum, jibi ŕmbarŕ ŕi uleef ŕaŕumunŕ aŕe woha ŕi uleef uloolan, hēnk di *Krittu awoonŕ kak aloolan kē nja ŕwoonŕ ŕmbarŕ ŕŕum ŕi nul.

13 Nja bŕi, bayuday na banwoonŕ baanwo bayuday, balempar baŕaaj na baweek biki baka, ŕyeenk nja bŕi batitmu ŕi Uhaaŕ wi Naŕibaŕi kawoona uleef uloolan ; ŕyeenk nja bŕi uhaaŕ mēntŕ akēŕan.

14 Hēnk keeri, uleef uunwo umbarŕ uloolan, uŕum ŕmbarŕ.

15 Woli kahoŕ kaji lah : « Mēnwo kaŕen, mēntŕok keeri ŕi uleef » kankwoha wo ŕi uleef i?

16 Kē woli kabaŕ kaji lah : « Mēnwo pkēŕ, mēntŕok keeri ŕi uleef » kankwoha wo ŕi uleef i?

17 Woli uleef bŕi uwo lah pkēŕ kēŕ, hum di di ukhilanunŕ katiink? Kē woli uleef bŕi uwo lah kabaŕ baŕ, hum di ukhilunŕ katiink pŕēkēñ?

18 Na manjoonan, Naşibaţi aţu umbaŋ wi uleef wi aŋali ţi dko di aŋaluŋ.

19 Woli ŋmbaŋ bti ŋawo lah uko uloolan, uleef uunkwo?

20 Kë ŋmbaŋ ŋaşë tum, uleef kë uwo uloolan.

21 Pkëş paanhinan kaji na kañen : « Mënkak anumi'u » kë bkow baankak ahil kaji na ihoţ: « Mënkak anumi'an. »

22 Ŋmbaŋ ŋi uleef ŋanñeññentaanuŋ ŋanumanaa ;

23 kë ŋmbaŋ ŋi ŋbeehnuŋ, ŋanwoonŋ ŋaanyuk ptiiniyaan, ŋul ŋi ŋjaanŋ ŋboman bnuura ;

24 kë ŋanwoonŋ ŋaanwo haŋ, ŋaannuma pboman. Na manjoonan Naşibaţi aboman uleef adëman ŋmbaŋ ŋanwoonŋ ŋaandëmana.

25 Hënk uleef uunfaaşiiri, uwo wo uloolan, umbaŋ undoli uji uţaaf ŋandukiin.

26 Woli umbaŋ ulonŋ ţi uleef ude, uleef bti ujaanŋ uhaj na wa ; kë woli umbaŋ ulonŋ ţi uleef udëmana, ŋundu bti kak ŋaji ŋadëmana.

27 Kë an, nawoonŋ uleef wi *Krittu, naţok ţi wa, andoli awo umbaŋ ulonŋ.

28 Kë Naşibaţi aşë duna ţu ţi kadun ki banfiyaaruŋ Krittu banjañan, kë batëbantën bawo baţuparul, kë bawajantën bawo bajukan aşë ţu na bankaŋ mnhina mi pdo mlagre, aţu na bankaŋ mi pjeban bamaakal, mi pţënk bañaan, mi pşih na mi pţup ŋţup ŋi baţi.

29 Bañaanŋ bti bawo banjañan i? Bañaanŋ bti bawo baţupar Naşibaţi i? Bañaanŋ bti bawo bajukan i?

30 Bañaanŋ bti bayeenk mnhina mi pjeban bamaakal i? Bañaanŋ bti bahil pţup ŋţup ŋi baţi i? Bañaanŋ bti bahiluŋ ptolanaar ŋa i?

³¹ Naŋalan uŋen undëmnuŋ, wi *Uhaaş wi Naşibaŋi ujaan uwul. Kë nşë diimanan hënkunŋ bgah banu-urnaaniinŋ.

13

Uŋal

¹ Woli dŋiini nŋup ŋi baŋaanŋ bajën adoo ŋiini ŋi nŋwanjut aşë wo mënwo na uŋal, dwo wo ji untintan wi bakkobunŋ këme untinu.

² Woli dyeenk uŋen wi pdo kaŋupar Naşibaŋi, abot ayeenk wi pme iko immeniinŋ bti na kame bti, woli ddoo fiyaar Naşibaŋi adoo hum bë mënwo na uŋal, mënwo nin uko ulonŋ.

³ Woli dŋen iko yi nkaanŋ bti, woli ddoo wul uleef naan batër aşë wo mënwo na uŋal, mënka nin udooni.

⁴ Ŋaanŋ awo le na uŋal na manjoonan, aji wo na kamiir, aji joob bkow, aanji kuj ŋaanŋ, aanji homp, aanji deenŋ iganŋan,

⁵ aanji do uko unwoonŋ uunyuki, aanji şal uleeful ŋaŋ, aanji deebaŋŋ këme kahank ŋaanŋ ŋi uhaaş.

⁶ Aanji lilandër uko unwoonŋ uunwo utool, kaşë lilandër manjoonan ;

⁷ aji miir ŋi iko bti, aanji ŋaŋanŋ pfiyaar, aanji ŋaŋanŋ phaŋŋ ŋi Naşibaŋi, kataman ŋi iko bti.

⁸ Uŋal uunji uba. Uŋen wi pŋupar Naşibaŋi ulunŋ kaba, wi pŋup nŋup ŋi baŋi kë uklunŋ kaba, wi kame kë uklunŋ kaba.

⁹ Na manjoonan ŋëndo bi me iko bti, ŋëndo bi ŋup nŋup bti ŋi Naşibaŋi,

¹⁰ kë wal wi iko ikkëşunŋ kakuŋ kanuura bti uklunŋ kabi, uko unwoonŋ uunkëş bti uba.

¹¹ Wi mbiinj awo napoŋ, dji kaŋiini ji napoŋ kaŋal ji a, kawin iko ji a. Kë hënkuŋ wi nwoonj naweek, dpënan ŋi uŋal naan iko bti yi kpoŋ.

¹² Hënkuŋ nji win ji ñaanj antenuŋ ŋi kawini kanfëluŋ kë wal mënŋ nŋšë luŋ kawin Naŋibaŋi bnuura katena ŋi kës, hënkuŋ njemme Naŋibaŋi bnuura, kë wal mënŋ nŋšë luŋ kame'a bnuura jibi ul ameenj nja bnuura.

¹³ Kë iko iwajanŋ iŋŋaanj awo nin iinkba : pfiyaar, mnhaŋ na uŋal ; kë uŋal uŋaanj apel yuŋ mënŋan bti.

14

Pŋupar Naŋibaŋi na pŋiini nŋŋup nji baŋi

¹ Natamaan keeri nawo na uŋal. Nadoon kala kak iko yi *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi ujaan uŋen, kë ŋuŋ yuŋ mënŋan, wi pdo kaŋupar Naŋibaŋi wi wi nawoonj kado kala maakan.

² Na manjoonan ñaanj anjaan aŋup nŋŋup nji baŋi aanji ŋiini ŋiini na bañaanj bajën, aji ŋiini na Naŋibaŋi ŋaŋi ; nin alonj aanji te iko yi ajakuŋ, aji ŋup iko inmeniinj yi *Uhaaŋ wi Naŋibaŋi uwululuŋ.

³ Kë anŋaanj aŋupar Naŋibaŋi aŋšë baa ŋëp ŋëp aŋiini na bañaanj bajën ; nŋŋup nji nul nŋaka mnhina mi pdo banfiyaaruŋ baya kadun, kaŋan baka kabot kajoobŋën baka nŋhaaŋ.

⁴ Anjaan aŋup nŋŋup nji baŋi, uleeful wi wi ajaan ado uya kadun, kë anjaan aŋupar Naŋibaŋi aŋšë ji do pntuk pi banfiyaaruŋ bti paya kadun.

⁵ Dnjal maakan nado kaŋup nŋŋup nji baŋi, aŋšë hokan nado kaŋupar Naŋibaŋi. Anjaan aŋupar Naŋibaŋi apel ankaan mnhina mi pŋŋup nŋŋup nji baŋi. Woli anjaan aŋup nŋŋup nji baŋi aji tolanaar nŋa kadolna pntuk pi

banfiyaaruŋ bti paya kadun, aji wo ji anktuparuŋ Naşibaŋi.

⁶ Kë hënkun, an bayiŋ naan, dheparan : woli dbi lah du an aŋup nŋup ŋi baŋi ŋaŋ, awo mëndiimanan iko yi Naşibaŋi immeniin, awo mëndolan kë nawo na kame, awo mëntupar Naşibaŋi akuŋ awo mënjukanan, udooni uhoŋ wi wi ŋji kakaaruŋ an ba?

⁷ Natenan kak, woli ñaaŋ alul këme akob kora, aŋe naakrën ikobare hum di di bañaan bakmeen uko wi akkobun?

⁸ Woli nangoli alul pduuna bangoli bandukiin baya ugut aŋe wo aanlul jibi bajaan balul, hum di di bakbomanderun pa pya ugut ba?

⁹ Kë hënk di di uwoon kak pa an : woli naŋup nŋup ŋi baŋi, nŋup ŋanwoon ŋaanteeŋanaa, hum di di bañaan bakmeen uko wi nakjakun? Naŋiini ŋiini ŋi uyook.

¹⁰ Nŋup ŋanwoon ŋi umundu ŋatumi, kë undoli uŋe ji uteeŋana ŋi banktupun wa.

¹¹ Woli ñaaŋ aŋiini uŋup wi nwoon mënŋee, dji kawo ñaaŋ nayaant ŋi kadunul, ul kakuŋ kawo nayaant ŋi kadun naan.

¹² Ukaan kë wi naŋaluŋ na ŋhaaŋan bti *Uhaaŋ wi Naşibaŋi uŋenan iko yi wa, nawo kabi kaŋu ŋu ŋhaaŋ ŋi pyeenk iko itum inkdoluŋ banfiyaaruŋ bti baya kadun.

¹³ Ukaan keeri kë anhilun pŋup nŋup ŋi baŋi awoon kado kaŋehan Naşibaŋi aŋena ahil pdo katolanaar ŋa.

¹⁴ Woli dñehan na nŋup ŋi baŋi, uhaaŋ wi naan uji uwo ŋi pñehan, uŋal kaŋe wo uunji ulemp.

15 Kë we wi nwoonj keeri kado? Dñehan Naşibaţi na uhaaş wi naan kabot kañehana na uşal wi naan, dyeehara na uhaaş wi naan kabot kayeehara na uşal naan.

16 Na manjoonan, wi ikdëmanuñ Naşibaţi ći nşup ñi baţi, hum di ñaañ anwoonj aante nşup mënş ahiniinj kateem kaji uwo hañ bë aante uko wi işupuñ?

17 Uko wi iktupuñ udole wo unuura, ankntiinkiinj aanji şëpna ći wa kaya kadun.

18 Dbeeb Naşibaţi ći uko wi njaañ kaşup nşup ñi baţi, ddoo şup ña apel an,

19 kë nşë ji nwole ći ptoof pi pntuk pi banfiyaaruñ kahokan kaşiini kdiim kañeen ki bateen kahilna kajukan baka kë di kdiim iñeen-week nyaaş iñeen-week (10 000) ki bawoonj baankte.

20 An bayiş naan ći *Krittü, nawutan kawo bapoş ći uko wi uşal, nawoon baka ći uko wi buşaan, naşë nawo bantohi ći uko wi najaañ naşal.

21 Hënk di upiitaniinj ći *Ulibra wi Naşibaţi aji :

« *Dşëpna ći nşup ñi bañaañ bayaantş,
kaşëpna ći mntum mi bayaantş,*

*kaşiiniyaan na biki pntaali pi naan
te baandoo di di wal mënş ptiinkën.*

Hënk di *Yawe Nawat Kabuka ajakuñ. »✧

22 Hënk keeri woli Naşibaţi aşëpna ći nşup ñi bañaañ bawoonj baantee, uji uwo uko unjaañ udi-iman banwoonj baanfiyaara kë adeebaşër baka, uko mënş uunwo pa banfiyaarulun ; kë woli

---

✧ 14:21 İtayı 28.11-12.

Naşibaţi aţëpna  i *baţuparul, aji  up  up na banfiyaarulun bahilna baya kadun, uko m ent  uunwo pa banwoon baanfiyaara.

²³ Natenan ten, woli banfiyaarulun *Krittu bti bayit a    iini bukal bti na n up ni baţi, woli banwoon bayaan  banwoon baando bi fiyaar Krittu baneej  i dko m ent , na al aji baankji nayilaa i?

²⁴ K  ba aan bti ba ale  upar Naşibaţi woli anwoon nayaan  anwoon aando bi fiyaar aneej  i dko m ent , uko wi atiinkun bti uji udola ayikr n k  awo nado bu aan, n up n un njaan nado la a alan uleeful.

²⁵ Wal m ent , iko inmeniin  i u alul iji ip n kawinana, a   jot kaf t kaara  i mbo  kad man Naşibaţi ka   kaji : « Na manjoonan, Naşibaţi awo  i ptoofan! »

 i uko wi byit bi banfiyaarulun

²⁶ An bayit naan  i *Krittu, k  we wi nawoon kado? Woli nayitiir p ehan Naşibaţi, k  alon aka kayeeh, k  alon aka uko wi pjukan, alon k  aka u up unwoonun du Naşibaţi, alon k  aka u up wi baţi wi p up, k  alon ahil p olanaar wa, iko m ent  bti iwo kado ba aan baya kadun.

²⁷ Woli balon banal p up n up ni baţi, nadoon bat b k me bawajan  ba up, andoli ji  up kayewan at n ul, alon a   tolanaar wa.

²⁸ Woli natolanaar wa aanwoo, bayompan, ba iini na Naşibaţi du n aa  ni baka meet .

²⁹ K  woli balon banal p upar Naşibaţi, bat b k me bawajan   i baka ba iiniin bandukiin ba   bado ka al  i uko wi ba upun.

30 Woli alon awo ti p̄tup kē Naşibaţi aşē wul alon kak ti banwoon da uşup, nateek ayompan awuta adiiiman wa.

31 Na manjoonan, an bti nahilan kaşupar Naşibaţi, aloolan aji şup kayewan atēntul, bańaan bti bahilna bajuk babot başan baka.

32 Banjaan başupar Naşibaţi baji bahil pmēban ŋleef ŋi baka.

33 Naşibaţi aanwo i parēfa, ul ajaan aţij mnjeeh ; ti byit bti bi banfiyaaruŋ uko waŋ uwoon kado kadolana.

34 Woli nayitiir pdēman Naşibaţi, baaş baji bawo kawut pŋaat, baandinan baka bado kahoopaţēr da. Jibi upiitaniin ti *Ulibra wi Bgah, bawo kado kaşink tiink.

35 Woli baŋal kame uko ulon, baheparan bayin baka du katoh. Unuura űaaş ado kaŋaat woli pntuk pi banfiyaaruŋ payit pńehan Naşibaţi.

36 An biki Korint, naşal aji uşup wi Naşibaţi upēna du an i? An nawohan baloolan bantiinkuŋ wa i?

37 Woli űaan aşal aji awo Naşupar Naşibaţi kēme űaan anwoon na *Uhaaş wi Naşibaţi, awo kayikrēn kē uko wi mpiitanaŋ uwo uko wi Ajugun aşuun pdo kado.

38 Kē űaan aşale pok pyikrēn uko mēnt, Naşibaţi apoka ul kak.

39 An bayiş naan ti *Krittu, nadoon kala keeri pşupar Naşibaţi kaşē kawo naankneenan pşup űşup ŋi baţi.

40 Iko mēnt bti idolaniin na uşal ujij ibot iţēp ti bgah.

15

Pnaṭa ṭi pkeṭ pi Yetu

¹ An bayiṭ naan, dṅal kaleṣanan *Uṭup Ulil Unuura wi nṭupanaṅ, wi nayeenuṅ akuṭ amēban ṭi wa aliint.

² Ṭi uṭup mēntṅ wi wi Naṣibaṭi aṭēpnunṅ abuuranan, an nanjaanṅ namēban wa jibi nṭupanaṅ wa ; woli mēntṅ hēnk da, pfiyaar pi nan pawaanṅ udooni.

³ Uko undēmnuṅ ṭi iko yi nji kaṭupanaṅ uwoonṅ wi nyeenuṅ nji kak unwoonṅ kē *Krittu aket apēnanaan ipekadu yi nja, jibi upiitaniinṅ ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi.

⁴ Amoyaa aṣē naṭa ṭi pkeṭ ṭi unuur uwajanṭēn, hēnk kak di di upiitaniinṅ ṭi Ulibra wi Naṣibaṭi.

⁵ Apēn awinana ṭi kadun ki Kefat*, aluṅ apēn awinana ṭi kadun ki banjañanul iñeen na batēb.

⁶ Akak aluṅ apēn awinana ṭi byaaṣ bloolan ṭi kadun ki banfiyaaruluṅ iñeen-week ṅyaaṣ kañeen : bantumnunṅ ṭi baka bahum bajeb kē baloṅ bakeṭi.

⁷ Wi iko yaṅ iṭēpuṅ, akak apēn awinana ṭi kadun ki Jakob† na ki banjañan bti.

⁸ Abaañṣaan apēn awinana ṭi kadun naan nji kak, kē nwo ji napoṭ ambukiinṅ bē wal wi kabuka ki nul uundo bi ban.

⁹ Nji dwoonṅ ampoṭēṭaanuṅ ṭi banjañan biki nul ; na manjoonan mēndo ṭaanṅ ṭaanṅ na pdu'ana nanjañan ṭiki dbi hajan ṭfa bañaanṅ biki Naṣibaṭi banfiyaaruṅ *Krittu.

¹⁰ Kē Naṣibaṭi aṣē wulēn bnuura bi nul ado kē nwo ñaanṅ i nwoonṅ ; bnuura bi awulunṅ baanwaanṅ

---

* **15:5** *Kefat*: Kawo katim kalonṅ ki Piyeer. † **15:7** *Yakob*: Yakob i awo abuk aṣin Yetu akuṭ awo naweek i pntuk pi banfiyaaruṅ pi Yerutalem.

udooni, dbaa t̄ep t̄ep alemp apel banjañan bandukiin. M̄ent̄ n̄ji a t̄i uleef naan dwoon̄ anlempun̄, Naşibaŋi ajaan̄ aŋt̄epna t̄i n̄ji kalemp t̄i bnuura bi awulnuŋ.

11 H̄enk keeri, uwole n̄ji k̄eme banjañan bandukiin bakt̄upun̄, *Uŋup Ulil Unuura wi wi n̄kt̄upun̄, uŋup m̄ent̄ wi wi nafiyaaruŋ.

Pnaŋa pi bañaan̄ t̄i pkeŋ

12 K̄e woli n̄t̄upan aji *Krittu anaŋa t̄i pkeŋ, hum di di balon̄ t̄i an bahilanun̄ kaji bañaan̄ baanknaŋa t̄i pkeŋ ba?

13 Woli bañaan̄ baanknaŋa t̄i pkeŋ, Krittu aannaŋa keeri t̄i pa.

14 K̄e woli Krittu aannaŋa t̄i pkeŋ, uko wi n̄t̄upun̄ ukeer awaan̄ udooni, k̄e pfiyaar pi nan pawaan̄ udooni.

15 Woli na manjoonan̄ bankeŋun̄ baanknaŋa t̄i pa, uwoon̄ k̄e Naşibaŋi aannaŋan̄ Krittu t̄i pa. N̄keer awo baŋilan̄ t̄i uko wi Naşibaŋi, wi n̄t̄upun̄ aji anaŋan̄ Krittu t̄i pkeŋ.

16 Aa, woli bankeŋun̄ baannaŋa t̄i pa, Krittu kak aannaŋa t̄i pa.

17 K̄e woli Krittu aannaŋaa, pfiyaar pi nan pawaan̄ udooni, nahum nwo t̄i pekadu,

18 k̄e banfiyaarulun̄ bankeŋun̄ baankbuur.

19 Woli n̄haŋ Krittu abuuran n̄ja t̄i mboş ŋaŋ, n̄woon̄ banñaganaanun̄.

20 K̄e *Krittu na manjoonan̄ aŋe naŋa t̄i pkeŋ: t̄i bankeŋun̄, Krittu awoon̄ nateek annaŋiin̄ t̄i pa.

21 N̄naan̄ aloolan̄ aŋijun̄ pkeŋ t̄i mboş h̄enk kak di di ñaan̄ aloolan̄ akdolun̄ bañaan̄ banaŋa t̄i pkeŋ.

22 *Adam akaan̄ kē bañaan̄ bti bakkeṭ, hēnk kak Krittū akaan̄ kē bañaan̄ bti banwoon̄ na a baknaṭa ṭi pkeṭ.

23 Ṭi uko wi pnaṭa ṭi pkeṭ, Naṣibaṭi ado bi ṭup ṭup jibi uko mēnṭ ukṭēpuṅ: Krittū awoon̄ nateek annaṭiin̄ ṭi pkeṭ, woli aluṅ abi, bañaan̄ biki nul babaa naṭa ṭi pa.

24 Woli uko waṅ uṭēpi, uba umundu uṣē bi, wal mēnṭ atok baṣih bti, baweek bti na mnhina bti, kaṣē kawul pṣih Naṣibaṭi anwoon̄ Aṣin.

25 Na manjoonan Krittū aluṅ kaṣih te wal wi Naṣibaṭi akṭuun̄ baṣooradul bti ṭi ihoṭul uṭeeh.

26 Naṣooradul nabaañṣaani i aktokuṅ awoon̄ pkeṭ.

27 *Ulibra wi Naṣibaṭi uji aṭu iko bti ṭi ihoṭ yi Krittū uṭeeh ; kē wi ujakuṅ aji aṭu iko bti ṭi ihoṭ yi Krittū uṭeeh, ṅme kē Naṣibaṭi ṭi uleeful aanwo ṭi ihoṭul uṭeeh, ul aṭuun̄ iko bti ṭi ihoṭ yi Krittū uṭeeh.

28 Wal wi Naṣibaṭi akluṅ kaṭu iko bti ṭi ihoṭ yi Krittū uṭeeh, wi wi ul, Abuk Naṣibaṭi, akwoon̄ ṭi kafet̄ ki nul, ul Naṣibaṭi, ankluṅ kaṭu iko bti ṭi ihoṭul uṭeeh. Hēnk Naṣibaṭi aluṅ kawo aloolan ṭañ anṭsihuṅ, aluṅ kaṣih ṭi iko bti.

29 Naṣalan kak biki babattaaruṅ ṭi katim ki bankeṭuṅ: we wi bahaṭuṅ pyeenk ba? Woli ujoonan̄ kē bankeṭuṅ baanknaṭa ṭi pa, we ukaan̄ kē babattaar ṭi katim ki baka ba?

30 Kē nja, we ukaan̄ kē unuur undoli ṅji ṅwo ṭi mntum mi pkeṭ ba?

31 An bayiṭ naan, na manjoonan dji kawo ṭi mntum mi pkeṭ unuur undoli, kē uloṅ uṣē wo mnlilan mi naan uwoon̄ wi nawoon̄ ṭi ploolan na Yetu *Krittū Ajugun.

³² Woli uşal wi bañaan bajën tañ ukaan kë ngutan na nko ni uţeeh du Efet, we wi nkaan da? Woli bankeţun baanknaţa  i pa, nabiin  de  bot  daan ;  keţ faan.

³³ Na aafaraan : banoh bawu aan baji batok  naan mnwo.

³⁴ Na elşan  şal ni nan, na a an pjuban. Na manjoonan, balon  i an baamme Naşiba i ; uwo mnkow pa an.

Uleef wi bankna iin  i pkeţ

³⁵ K  alon a e hilan kahepar kaji : « Hum di di banke un bakna iin  i pa? Babi na uleef unaam hum ba? »

³⁶ Iwi iwo nawaan uşal! Imme k  woli itepii, udeey ulon uunji uhil kabuk b  uunke  ke  duna i?

³⁷ K  uko wi itepiin uunwo uko umbukiin: uwo pbuk tañ, pi maaj k me  deey  lon.

³⁸ Wal m nt, Naşiba i ka e do wa ubuk bko bi a alun, pbuk pandoli paji pabuk bko bi pawoon i kabuk.

³⁹  leef b i  aannaami, ulon uji uwo wi  naan naj n, ulon kawo wi  ntaam, ulon kawo wi  ka , ulon kawo wi   b.

⁴⁰ Uka kak iko inwoon du ba i, na inwoon  i mboş ; k  kanuura ki iko yi ba i kapa  na ki iko yi mboş.

⁴¹ Kanuura ki bnuur kapa  na ki pli, k  ki  jah kapa i ; ujah udoo ji upa  kanuura na ujah ut nt w .

⁴² K  h nk di di uwoon  i uko wi pna a  i pke . Uko wi bamoyun  i mboş ji utepi, uwo uleef unku un. Uşale na a  i pke , uunkak ahil kapu .

43 Uko wi bajaan bamoy uwo uleef unwaanun udooni, k  woli una a  i pke , uji utum na mnd m. Uko wi bajaan bamoy uwo uleef unwoon uunka mnhina, k  woli una a  i pke , uji utum na mnhina

44 Uleef wi bajaan bamoy uwo uleef wi  naan naj n, b  u ale na a  i pke , *Uhaa  wi Na iba i uji uwul wa mnhina. Uka keeri uleef unwoon wi  naan naj n aku  aka uleef unjaan uyeenk Uhaa  wi Na iba i.

45 Upiitana  i *Ulibra wi Na iba i aji : « * iint  nateek, *Adam, awo  naan naj n i Na iba i awulun uhef n .* » K  Adam nat bant n anwoon Kritt , atum na Uhaa  wi Na iba i unjaan uwul ubida.

46 M n   naan anyeenkun Uhaa  wi Na iba i ajaan abi uteek,  naan naj n a ; anyeenkun Uhaa  wi Na iba i abaa bi.

47 Na iba i aboman  naan nateek na ufuu , awoona  i mbo  ; k  nat bant n a   woona ba i.

48 Ba naan biki mbo  bawo wo ji i Na iba i abo-manaanun ufuu  ; k  banwoon ba i k  bawo ji anwoonun ba i.

49 Njunna awo ji  naan m n  anwoonun  i mbo , a   lun kanaam anwoonun ba i.

50 An bayi  naan  i *Kritt , uko wi nji n alun ka upan uwoon k   naan naj n aanhinan kaneej du *P ih pi Na iba i, k  uko unku un uunhinan kaneej du dko di iko iwoon iinji ipu .

51 H nkun dnal ka upan uko ulon ummeniin; m n  nja b i nklun kake , k  nja b i n   lun ka  l a.

52 Uko m n  utaran taran, kawo ji  naan akomp  un uya  uloolan,  i wal wi plul pbaa saani paklulun. Palun kalul, ba naan

bankeṭuṅ baṣë banaṭa bawo baankak akeṭ, wal mēnt nja bti nṭēlṣa.

⁵³ Na manjoonan, uko unkpuṭuṅ uwo kakak uko unwoon uunkpuṭ, kē uko unkkeṭuṅ uwo kayeenk ubida unwoon uunkba.

⁵⁴ Wal wi uko unkpuṭuṅ ukkakuṅ uko unwoon uunji upuṭ, kē uko unkkeṭuṅ uyeenk ubida wi mnto, wal mēnt wi wi uṭup umbiin apiitana ṭi *Ulibra wi Naṣibaṭi ukdolaniin: « Pkeṭ pawatanaa, pakobaa.

⁵⁵ Iwi pkeṭ, pwat pi nu pundu? Iwi pkeṭ, uko ufiṅi wi nu uwo ṭuṅ? »[☆]

⁵⁶ Uko wi pkeṭ pajaan pafiṅna uwo pekadu, kē uko unjaan uwul pekadu mnhina uwo *Bgah bi Moyit.

⁵⁷ Nabiin keeri nṭbeeb Naṣibaṭi anjaan aṭēpna ṭi Ajugun Yetu *Krittu kado nja nṭwat.

⁵⁸ An bayit naan ṭi *Krittu biki mmaganuṅ, namēbaan keeri naliint. Nadoon kataman unuur undoli ṭi plempar Ajugun. Name kē plempara paanwaan udooni.

16

Bajunt bṭēnkni banfiyaaruṅ biki Yerutaalem

¹ Hēnkuṅ dnal kaṭupan uko uloṅ ṭi uko wi bajunt bṭēnkni baṅaan biki Naṣibaṭi banwoon Yerutaalem. Ddobi ṭup banfiyaaruṅ biki Galatiya uko wi bawoon i pdo. Dnal an kak nado haṅ.

² Ṭi unuur uteek wi kanēm, andoli ṭi an ajejan ktaka kloṅ jibi ahinanuṅ aka, ahank du katohul, kawutna kayoonk mbi nabaa naneej bajunt.

[☆] 15:55 Itayi 25.8.

³ Wal wi nji kabiin, dwul biki nadatun ikaarta yi mpiitun bañaan biki Yerutalem bameena uko unñjun baka, dyil baka bañoot baka uko wi najuntun kañenkna baka.

⁴ Woli uyoñanaan nya da nji ti uleef naan, bado bayaaş na nji.

Pya bayaaş pi Pawulu

⁵ Dñal pñepna uñak wi Matedoniya kabaa kabi pwinan.

⁶ Ulome ndo du an ñnuur ñlon këme nño da wal wi ujonñ bti, hënk naşë nawulën uko wi nnumiin pa bayaaş.

⁷ Mëññal ti byaaş bi kapant pant, dñal pdo ñnuur ñlon na an woli ulil Ajugun.

⁸ Kë nşë lun kaño du ubeeka wi Efet te ufettu wi *Pentakot,

⁹ ñiki dwin kë dhil kado da ulemp unuura wi ndoon abi jun pdo, kë başoorad nja başë tum da kakşa.

¹⁰ Woli Timote abii, nadoonan kadola awo bnuura ti ptoofan. Awo na nji kë ñji ñlempar Ajugun,

¹¹ nin alon awutan keeri kabeeha. Nañenkana aka uko wi anumiin pa bayaaş abiina te du nji. Nwo ti pyoonka, nji na banfiyaarun banwoon na nji.

¹² Kë *Apolot ayiñ nja ti *Krittu, ddabëra abi pwinan ul na bayiñ nja bandukiin, kë aşë wo aando bi ñal pbi hënkun ; alun kabi woli ahinani.

Iko ibaañsaani yi pdo

¹³ Nawoon bten, namëban naliint ti pfiyaar pi nan, nawoon bañaan batëñ, nanañan naliint.

14 Uko wi nakdoluŋ bti, nadolan wa na uŋal.

15 An bayiŋ naan, dkak aŋupan uko uloŋ. Name kë Tefanaŋ na biki katoŋ ki nul bawooŋ bateek bankakuŋ afiyaar *Krittu du uŋaak wi nan wi *Akayi, name kë baji balempar banfiyaaruŋ bandukiinŋ.

16 Nadoon katiink keeri baŋaanaŋ ji bakaŋ mënŋan, na baŋaanaŋ bti bankdoonaanuŋ na baka.

17 Dliilan ŋi uko wi Tefanaŋ na Fortunatuŋ na Akayut babinŋ pwinën ; baŋenkën wi nawooŋ naanwo da,

18 batëŋŋënaan jibi batëŋŋënananŋ. Najukan pyikrën bnuura bi baŋaanaŋ banwooŋ ji baka bajaanŋ baŋo.

19 Banfiyaaruŋ *Krittu bti biki uŋaak wi Atiya bawulan mboŋ. *Akila na Pritiliya na banfiyaaruŋ banjaanŋ bayit du katoŋ ki baka bawulan mboŋ ŋi katim ki Ajugun.

20 Banfiyaaruŋ bti banwooŋ ŋi na nji bawulan mboŋ. An kak nawulandën mboŋ naboofar na uŋal uyimanaan.

21 Nji Pawulu ŋi uleef naan dpiituŋ ŋi awulan mboŋ.

22 Woli ñaanŋ aanŋal Ajugun, afëpana.

Maranata* – Ajugun biini!

23 Dñehan Yetu Ajugun awulan bnuura.

24 Dŋalan, an bti wi ŋwooŋ ŋi ploolan na Yetu *Krittu.

---

* 16:22 *Maranata* : ŋi uhebërë dawooŋ *Ajugun, biini!* këme *Ajugun abi.*

Ulibra wi Naşibaṭi
New Testament and Shorter Old Testament in
Mankanya

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mankanya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mankanya

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

a40dd8c3-0687-5ed7-bd1a-ef16ae8e3b9c